

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

MUHAMMET ALİ TULUK VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2018/568)

Karar Tarihi: 3/4/2019

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Burhan ÜSTÜN
Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR
Serruh KALELİ
Hicabi DURSUN
Hasan Tahsin GÖKCAN
Raportör Yrd. : Zehra GAYRETLİ
Başvurucular : 1. Muhammet Ali TULUK (T.C. Kimlik No: 21418081016)
: 2. Ramazan KABAKLI (T.C. Kimlik No: 15337222476)
: 3. Yakup TOSUN (T.C. Kimlik No: 12457300350)
Vekili : Av. Mustafa KOCAMANBAŞ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, ceza davasında esaslı talep ve görüşlerin değerlendirilmemesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvurular 2/1/2018 ve 9/1/2018 tarihlerinde yapılmıştır.

3. Komisyonca başvuruların kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

4. 2018/1830 ve 2018/1515 numaralı bireysel başvuru dosyalarının konu yönünden hukuki irtibat nedeniyle 2018/568 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmesine, incelemenin 2018/568 numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yürütülmesine ve diğer başvuru dosyalarının kapatılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüş bildirmemiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

8. Sırasıyla 1976, 1968 ve 1980 doğumlu olan başvurucular, olay tarihinde Adana'da ikamet etmektedirler.

9. Adana Cumhuriyet Başsavcılığının 2/2/2010 tarihli iddianamesi ile başvurucular hakkında pek çok ülkede faaliyet gösteren Hizb-ut Tahrir isimli örgütün üyesi olma ve terör örgütünün propagandasını yapma suçlarından cezalandırılmaları talebiyle kamu davası açılmıştır.

10. Adana (Kapatılan) 8. Ağır Ceza Mahkemesinin (CMK mülga 250. maddesi ile görevli) 26/5/2011 tarihli kararıyla başvurucuların terör örgütü üyesi olma suçundan 6 yıl 3 ay hapis cezası ile cezalandırılmalarına, başvuruculardan Yakup Tosun ve Ramazan Kabaklı'nın terör örgütü propagandası yapma suçundan beraatlerine, başvuruculardan Muhammet Ali Tuluk'un ise terör örgütünün propagandasını yapma suçundan 10 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına hükmedilmiştir. Karar gerekçesinin ilgili kısımları şöyledir:

"...1953 yılında Mısır'da faaliyet gösteren Müslüman Kardeşler örgütünden ayrılarak, Takiyüddin En-Nebhani tarafından Ürdün'de kurulan, 1960 yılında itibaren de Türkiye'de faaliyet göstermeye başlayan Hizb-ut Tahrir örgütünün, amacı, stratejisi, yapılanması ve faaliyetleri itibarı ile 3713 Sayılı yasanın 4928 sayılı yasa ile değişik 1 maddesinde tarifini bulan cebir, şiddet kullanarak baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi-hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, devletin ve cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak ve yıkmak veya ele geçirmek amacıyla kurulmuş terör örgütü olduğu Yargıtay 9. Ceza Dairesinin müstekar icthatları ile kabul edilmiştir. (Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 2004/1586 Esas, 2004/1433 Karar, 13/02/2006 tarih 2005/6870 esas 2006/713 karar nolu, 12/11/2007 tarih 2007/6684 E. 2007/8155 K sayılı kararları)

...

Netice itibarıyla, yapılan yargılamada toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre, sanıklar Yakup TOSUN, Ramazan KABAKLI ve Muhammet Ali TULUK'un ikametlerinde bulunan, bir kısmı hakkında toplatma kararı bulunan ancak tamamı itibarıyla Hizb-ut-Tahrir terör örgütünün temel fikriyatını içeren, yayın, döküman, bildiri ve CD'lerin adet ve mahiyeti nazara alınarak eylemlerinin örgüt üyeliği boyutuna ulaştığı kanaat ve sonucuna varılmış, keza Muhamet Ali TULUK'un ev ve işyerinde ele geçirilen propaganda içeren yayın ve kitapların nüshalarının çokluğu ve mail adresinden gönderilen ve yine Hizbuttahrir örgütünün propagandasını ihtiva eden dosyalar nazara alınarak eyleminin propaganda suçunu da oluşturduğu kabul edilmiş..."

11. Yargıtay 16. Ceza Dairesinin 20/9/2017 tarihli kararı ile başvurucular hakkında terör örgütü üyesi olma suçu yönünden kurulan mahkûmiyet hükmünün düzeltilerek onanmasına, başvuruculardan Muhammet Ali Tuluk hakkında terör örgütünün propagandasını yapma suçundan kurulan mahkûmiyet hükmünün ise bozulmasına karar verilmiştir. Başvurucular hükmün onanan kısmından 20/12/2017 tarihinde haberdar olduklarını beyan etmişlerdir.

12. Başvurucular 2/1/2018 ve 9/1/2018 tarihlerinde bireysel başvuruda bulunmuşlardır.

13. Emniyet Genel Müdürlüğünün Hizb-ut Tahrir örgütüne ilişkin raporu ve bu örgütle ilgili mahkeme kararları için *Yılmaz Çelik* ([GK], B. No: 2014/13117, 19/7/2018, §§ 23-29) kararına bakılabilir.

IV. İLGİLİ HUKUK

14. İlgili hukuk kaynakları için *Yılmaz Çelik* (aynı kararda bkz. §§ 30, 31) kararına bakılabilir.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

15. Mahkemenin 3/4/2019 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

16. Başvurucular; Hizb-ut Tahrir isimli oluşumun bir terör örgütü olmadığını, bu oluşumun şiddet içeren herhangi bir faaliyetinin bulunmadığını belirterek silahlı terör örgütü üyesi olma suçundan mahkûmiyetlerine karar verilmesi nedeniyle adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir. Başvurucular ayrıca, ilk derece mahkemesinin Hizb-ut Tahrir örgütünün bir terör örgütü olmadığına dair muhtelif yargı kararlarına niçin itibar etmediğini, yasal olarak hâlen piyasada bulunan dergi ve kitapların ne şekilde suç oluşturduğunu da gerekçeli kararında açıklamadığını iddia etmişlerdir.

B. Değerlendirme

17. Anayasa'nın "*Hak arama hürriyeti*" kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

18. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

19. Anayasa Mahkemesi aynı mahiyetteki şikâyetleri *Yılmaz Çelik* (aynı kararda bkz. §§ 45-62) kararında incelemiştir. Anayasa Mahkemesi, derece mahkemelerinin kararlarında Hizb-ut Tahrir'in bir terör örgütü olarak kabul edilmesine ilişkin olarak yeterli bir değerlendirme yapılmadığını ve derece mahkemelerinin bazı şablon cümlelerin tekrarı görünümünde olan kararlarını hangi temele dayandırdıklarını yeterince açık olarak

belirtmediklerini tespit etmiştir. Anayasa Mahkemesi ilave olarak derece mahkemelerinin ve Yargıtayın Hizb-ut Tahrir örgütünün bir terör örgütü olup olmadığına yönelik hiç değilse bir kere değerlendirmede bulunması, gerekçelerini başvuruçunun temel iddiaları ile mahkemelerin resen tespit edecekleri ve yargılamanın doğasının gerektirdiği sorulara cevap verebilecek nitelikte hazırlaması gerekirken bunu yapmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Anayasa Mahkemesi bu gerekçeyle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamında gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

20. İlk derece mahkemesinin başvuruçuların mahkûmiyetine ilişkin kararının gerekçesi ile Yargıtay ilamı incelendiğinde Hizb-ut Tahrir'in bir terör örgütü olarak kabul edilmesine ilişkin olarak yeterli bir değerlendirme yapılmadığı, gerekçelerin başvuruçuların temel iddialarını karşılamadığı, mevcut başvuruda da anılan *Yılmaz Çelik* kararından ayrılmayı gerektiren bir yön bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle başvuruçuların Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamında gerekçeli karar haklarının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

21. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvuruçunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...”

“(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvuruçucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

22. Başvuruçular, yargılamanın yenilenmesine karar verilmesi talebinde bulunmuşlardır.

23. Başvuruçuların Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı kapsamında *gerekçeli karar haklarının* ihlal edildiği sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla somut başvuruda ihlalin mahkeme kararından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

24. Bu durumda *Yılmaz Çelik* kararında da belirtildiği üzere (aynı kararda bkz. § 69) gerekçeli karar hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Buna göre yapılacak yeniden yargılama ise 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda derece mahkemelerince yapılması gereken iş, öncelikle ihlale yol açan mahkeme kararının ortadan kaldırılmasından ve ihlal sonucuna uygun yeni bir karar verilmesinden ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere (Kapatılan) Adana 8. Ağır Ceza Mahkemesinin (CMK mülga 250. maddesi ile görevli) dosyalarının devredildiği mahkemeye gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

25. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 884,10 TL harçtan ve 2.475 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 3.359,10 TL yargılama giderinin başvuruculara müştereken ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin gerekçeli karar hakkı ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere (Kapatılan) Adana 8. Ağır Ceza Mahkemesinin (CMK mülga 250. maddesi ile görevli) (E.2010/36, K.2011/154) dosyalarının devredildiği mahkemeye GÖNDERİLMESİNE,

D. 884,10 TL harç ve 2.475 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 3.359,10 TL yargılama giderinin BAŞVURUCULARA MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE,

E. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 3/4/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Burhan ÜSTÜN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

